

# SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištevno, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

## Razpuščenje državnega zbora.

Z Dunaja 16. aprila. [Izv. dop.]

Kriza, kolikor jo je bilo čeravno bolj na videz nego v istini nastalo vsled glasovanja 13. t. m., uže je popolnem premagana. Ob ostavki Taaffejeve niti govora nij več. Nij se bati, da bi ustavoverci na vlado prišli. Némajo kredita. Cesar zaupa Taaffeju največ, in ga ne pusti iti, ko bi tudi sam hotel. Ustavoverna „zmaga“ bode obrnila svojo ostrino zoper — ustavoverce same, ali prav za prav uže jo obrača. Da se bode ministerstvo precej po budgetnej debati v avtonomističnem Taaffejevem smislu sčistilo, to je Stremayra in Korba zne bilo, smemo kot gotovo pričakovati. Kajti v vladnih in višjih krogih se spoznava, da je treba opirati se le na večino, tej pa mogoče storiti, da bode z veseljem podpirala ministerstvo. Ustavoverci so spet enkrat pokazali, da nehčejo z lepa govoriti. Oni svojo moč precekujejo.

Nauk pak, kateri so bili nemški ustavoverci hitro izdali po svojej slučajnej zmagi 13. aprila, naj se namreč razpusti državni zbor in naj se vnovič volitve razpišejo — to se utegne izpolniti. Samo, da je veliko vprašanje, bode li z novimi volitvami ustavovercem ustreženo? Obnovljeno Taaffejevo ministerstvo bode namreč, hoteč imeti tako večino, kakor jo je v prvej dobi Auersperg-Lasser imel, tudi volitve „vodilo“ nekoliko tako kot Lasser, in lahko še bolj zakonito. Z manjšim in poštenijim „vplivanjem“, nego je bilo Auersperg-Lasserjevo, dalo se bode doseči, da bode skoro vse veliko posestvo konservativno volilo, kranjskega ne izvemši. Ravno tako bodo izginili ustavoverni poslanci iz koroških kmetskih občin, iz Istre in Primor-

skega sploh, Forreggerja v Celji bode konec, ker uradniki ne bodo smeli zanj agitirati, itd. Ustavoverstvo se bode po takem razpustu tako skrčilo na nezratno manjšino, čeravno je direktni volilni red, kolikor je le mogoče bilo, narejen za ustavoverno „domačo“ rabo.

## Občni zbor „Slovenske Matice“

dné 14. aprila.

Navzočnih je 47 članov, mej temi 28 duhovnikov, dasi samo v Ljubljani živi 81 ustanovnikov in 177 letnih članov. Izmej 40 „nemurjočih“ odbornikov prišlo jih je k občenemu zboru samo 10; pogrešali smo 7 ljubljanskih odbornikov (mej temi vse naše „šolmaštre“, ki v matičnem odboru sodijo spise naših obče znanih pisateljev in profesorjev; od 21 vnanjih odbornikov, ki menda v odboru sploh samo „za parado“ sedé, nij bilo niti jednega. Predseduje g. dr. J. Bleiweis. Tajnik g. Praprotnik prebere poročilo o društvenem delovanju, a to poročilo je tako prazno, kakor vse delovanje naše „Matice“, ki ima sedaj 7 častnih članov, 355 ustanovnikov in 1844 letnih matičarjev. Prvi poprosi besede g. dr. Tavčar iz Kranja, ter govori tako:

Čestiti zbor! Prepričan sem, da je vodstvo take naprave, kakeršna je „Matica slovenska“, težavna in v istini tudi nevhvaležna stvar. A vendar imam zavest, da bi se ta naprava lahko bila bolje vodila, nego se je vodila do sedaj. Kdor je dosedanje delovanje „Matice“ opazoval, mora si reči, da „Matica“ od svojega pričetka do sedaj nij storila nikacega napredka. Pač pa je videti, da korakamo vedno bolj nazaj. Vsako leto se skrčjujejo družbene knjige, in letos smo dospeli uže tako daleč, da ste nam podali poleg „Letopisa“ dve revni brošurici. Gospodje! tako za-

lostne razmere morajo vsakega rodoljuba, naj je uže vdan klerikalnim ali pa liberalnim idejam, napolniti s skrbjo in vprašati se moramo: kam bomo dospeli, če se bo stvar vlekla tako dalje leto za letom. Brez dvombe bomo dobili počasi slovensko gimnazijo v deželo. Ko pa bi denes ministerstvo hotelo osnovati tako gimnazijo, imeli bi velike križe, ker némamo še vseh potrebnih učnih knjig. Ne slovnice, ne matematike, ne cele občne zgodovine, ne veroučnih knjig nij! Kdo si upa trditi, da je v tem obziru „Matica“ in oziroma njeno vodstvo brez krivde? Koliko bi se bilo do sedaj uže lahko storilo na tem polji, a storilo se je žalibog še silno malo!

Na te gimnazijalne knjige pa je sedanje vodstvo „Matice“, kakor je videti, malo ne popolnoma pozabilo. Nekedaj je tu pa tam pod matično firmo še priromala kaka učna knjiga iz Blaznikove tiskarne. A sedaj pa ne pride na dan prav ničesar več! Upam torej, da bode od denes prihodnje vodstvo svojo pozornost obračalo tudi na to stvar. Ker le tako je mogoče, da postane družba narodu koristna, ter izpolni tiste upe, katere so gojili blagi narodnjaki tedaj, ko so družbo v življenje poklicali!

Ker smo uže ravno pri tajnikovem poročilu, naj omenim še to, da se nikakor ne morem strinjati z načinom, po katerem prihajajo matične knjige na dan. Letos so nam bile napovedane za mesec oktober, a prišle so skoraj pol leta pozneje! Če bomo tako napredovali, morali bomo pravila društvena spremeniti, ter vanje postaviti paragraf, da „Matica Slovenska“ izdaje svoje knjige, kadar se jej ljubi! Razmere bodo potem take, kakeršne so pri šaljivem listu „Brenclji“. Ta „priferči“, kadar se mu ljubi. A to

## Listek.

### Nedelja v Kotoru.

(Konec.)

Od sv. Tripuna šel sem dalje po mestu. Ulice so zelo ozke in zakrivljene, prav tako, kakor v starem mestu v Trstu. Na vsakem pragu in pred vsakimi vrati ti čepi mačka. Teh živali nijsem nikjer toliko videl, kakor ravno v Kotoru. Nasproti je pesov zelo malo in še ti so grdi, vsi mršasti. Ako pogledaš v teh ozkih ulicah na kvišku, zapaziš da so vse preprežene z raznovrstnim perilom (zlasti otroškim), ker Kotorčani suše in zračijo svoje perilo na oknih. Sicer pa so ulice dobro potlakane. Hiše so večinoma po tri nadstropja visoke, trdno zidane, a nepobeljene. Vsako toliko časa ideš mimo kasarne. Pravijo, da je v tem malem gnezdu šest takih cesarskih hiš.

Nij treba dolgo hoditi, da se pride do konca mesta, pred temna, masivno zidana vrata. Zopet stoji pred njimi vojaška straža, a zunaj njih finančna. Koj pred vrati je most črez rečico Fiumera. (Kotor je na dveh prostih straneh okolo in okolo z vodo obdan.) Na onem kraju mosta pa so zopet utrjena vrata in pred njimi „črnogorski bazar“, ravno v znožji starega pota na Cetinje. Tudi črnogorski bazar je znamenitost za Kotor. Podolgasti prostor je s precej debelim kamenjem posut. Ob straneh stojé neke stogom in hlevom podobne zgrade namenjene za pribežišče Črnogorcem ob slabem vremenu. Tu pa tam vidiš malo mizo in za njo žensko podobo, ki prodaja raznovrstna grenka žganja. Ljudje stojé po bazaru tu pa tam v manjših in večjih grupah in pogovarjajo se živo. Njih obleka je revno skrpana in speta, okoli pleč imajo ovite našim pledom podobne „struke“, ali manje

premožni dolge platnene vreče. Otroci so na pol nagi. Zastonj iščeš mej temi ljudmi toliko opevane lepote; vse je bolj cigansko in stradanje se pozna vsakemu na lici. A ipak vidiš sredi bazara veselo društvo zbrano okolo plesočih Črnogorcev in bokeljskih seljakov. Ali to prav za prav nij ples, nego samo redno skakanje. Mož in ženska se postavita nasproti, zibljeta in pomikata se malo doli, potem se naglo zavrtita in pomikata zopet gori, od časa do časa poskočita v zrak in razprostrta ob enem roke, kakor da bi hotela plavati. Muziko jima dela par na tleh sedečih možakov s takim vikanjem (le malo bolj zategnenim), kakor pri nas vole poganjajo. Pomniti je treba še, da ženske v samih nogovicaah skačejo po onem debelem grušču.

Nagledavši se tega plesa, vrnem se v mesto na glavni trg. Ondi sem našel zopet zbrano vse odlično meščanstvo, ki se je bilo



Zastoj se je sodnja trudila, da bi izvedela, kam je prošel denar. Zdaj se le se je posrečilo najti tatove. Davkarski sluga in neki ključavničar sta bila tatova, in ukradeno vsoto sta med soboj razdelila. Slučajno je tačas slišal njiju pogovor učenec ključavničarjev, a je molčal vsa tri leta. Pred kratkim ga je pa ključavničar nekaj kaznoval, a učenec je iz masčevanja izdal tatova.

\* (V Gotthardskem prerovu) se je odkrula dné 6. t. m. velika skala ter ubila jednega delavca, pet pa jih je ranila. Okolo 500 delavcev, ki so tunel kopali, je dobilo „tunelsko“ bolezen, ter so se šli domov v Italijo zdraviti. Vsak je dobil podpore od 100 do 200 mark.

\* (Klorovo apno miši preganja.) Kdor si hoče kako blago, žito, ali kar si bode s klorovim apnom miši varovati, mora klorovega apna v plitve skledice, morda v podstave cvetličnih loncev, nasuti in blizu varovanega blaga postaviti. Klorovo apno je zdravju škodljivo in varovati je treba, da se ga med življenja kaj ne raztroši. Zato je dobro klorovo apno v skledici s kosom strešne opeke rahlo pokriti. Ako se je apno uže izkadilo in nič več ne diši, se mora ali z novim nadomestiti ali pa vsaj z jesihom ali vodo namočiti.

#### Dunajska borza 16. aprila.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

|                                    |     |      |    |     |
|------------------------------------|-----|------|----|-----|
| Enotni drž. dolg v bankovcih . . . | 73  | gld. | 10 | kr. |
| Enotni drž. dolg v srebru . . .    | 73  |      | 50 |     |
| Zlata renta . . .                  | 89  |      | 30 |     |
| 1860 drž. posojilo . . .           | 130 |      | 25 |     |
| Akcije narodne banke . . .         | 839 |      |    |     |
| Kreditne akcije . . .              | 284 |      | 75 |     |
| London . . .                       | 119 |      | 10 |     |
| Brebo . . .                        | —   |      |    |     |

|                         |    |    |
|-------------------------|----|----|
| Napol. . . . .          | 9  | 49 |
| C. kr. cekini . . . . . | 5  | 61 |
| Državne marke . . . . . | 58 | 60 |

## Slatina (rogatska), Štajersko,

jedno uro od južno-železniške postaje Poličan (Pöltschach), prevoznja s pošto ali najetimi vozovi z direktnim združenjem z vsemi vlaki z b zimi in za osu e.

Staroslavna ogljeno-kisla voda, pomešana z glavberjevo soljo, spretna pijača za ohlajenje in zdravlilo zoper slabo prebavnost, zoper katar v želodci in črevesu, zoper zastanje v trebuhu, bolezni na jetrah, vranici, žolcu in v mehurju, zoper zlato žilo, trganje po udih vsled nezmerne življenja, zoper to, da se človek preveč ne redi, pri pomankljivem tvorjenju krvi, zoper bledico, hipohondrijo itd.

### Sesona od maja do oktobra.

Lepa in cena stanovanja (v majniku in v septembru najceneje), — krasna dvorana za zdravljenje, — dobre restavracije, — lepi prostori za obednice, — kavarna, — terasa, — sprehajališče, — velik orkester, — bali, — koncerti, — tombola, — pošta in telegrafska postaja. — Naročbe za stanovanja ali rudninsko vodo na:

(156—1) **Vodstvo**  
**deželne zdravilnice v Slatini,**  
**Spodnje Štajersko,**  
ta razpošilja tudi cenilnike, programe in kopeljske brošure brezplačno.

Zaradi preselitve prodajem od danes počenši do dné 1. maja 1880 zalogo

## izvrstnega vina,

katerega imam 400 veder. Vino prodajem po najnižji ceni, in sicer najmanjše po jedno vedro vkupe.

Daniel Predovič,

(129—15)

krčmar,

na Poljanskem trgu št. 5, v Ljubljani.

## Hiša na prodaj

je v **Kamniku**, na kraji za kupčijo ali kako obrtnijo jako pripravnem, s 7 sobami, kuhinjo, shrambo, 2 kletima, hlevom in nekaj zemlje. (151—3)  
Natančneje se izve pri **Janezu Knezu**, žitnem trgovcu na Marije Terezije cesti v Ljubljani.

Svoja

## polja in travnike

na ilovškem močvirju

pod Rakovnikom pri Ljubljani  
prodajam

na plačevanje v obrokih.

Marija Franz,

na cesarja Josipovem trgu št. 2,  
pritlično.

## Važno za gostilničarje!

Podpisani po zelo nizki ceni izdelujem vsake velikosti

### ledenice (Eiskasten),

v katerih se dajo dobro hraniti pivo in jedi. Vnanja naročila izvršujem takoj in točno.

Janez Podkrajšek,

(110—5)

v Ljubljani, v Trnovem hiš. št. 19

#### Tujska.

14. aprila

Pri **Slonu**: Grofinja Attems, Rubelli iz Gorice. Wester iz Dunaja. — Cartesio iz Trsta. — Porges iz Dunaja. Koschar iz Gorice. — S ligman iz Dunaja

Pri **Malléi**: Holzer, Fandrak, Klug, Beran, Rosenberg iz Dunaja. — Gramer iz Koč vja. — Stan iz Gradca

Pri **avstrijskem cesarju**: Jovanovič iz Zadra. — Pogačnik iz Podnarta. — El rjandić iz Škofje loka

Pri **bavarskem dvoru**: Blazon iz Vidma.

## Prsne in pljučne bolezni,

naj si bodo kakeršne koli, odpravi najgotovješe po zdravniškem ukazu pripravljeni

v Avstro-Ogerske, Nemške, Francoske, Angleške, Španske, Rumunske, Holandske in Portugalske varovani

## Wilhelmov snežniški zeliščni alop

od

Fran Wilhelma, lekarja v Neuenkirchenu.

Ta sok je izvrsten in posebno upliven pri bolečinah v vratu in prsih, hripi, hripavosti, kašlju in náhodu. Mnogo jih je, ki potrjujejo, da se imajo samo temu soku zahvaliti na prijetnem spanju. Posebno pozora vreden je ta sok kot vračilo pri megli in slabem vremenu.

Zavolj svojega vrlo prijetnega okusa koristi otrokom, in je potreba vsem na pljučah bolnim; potrebno sredstvo je pa pevcem in govornikom zoper nejasen govor in hripavost.

Oni p. n. kupci, ki želé pravi snežniški zeliščni alop, katerega uže prijam od l. 1855., izvolé naj izrečno zahtevati

### Wilhelmov snežniški zeliščni alop.

Navod se pridodá vsakej sklenici.

Jedna zapečatena izvirna sklenica velja 1 gld. 25 kr., ter ima zmirom frišno

Fran Wilhelm, lekar v Neuenkirchenu (Nižje Avstrijsko).

Zavoj se računa 20 kr.

Pravi Wilhelmov snežniški zeliščni alop imajo tudi samo moji gg. kupci:

**V Ljubljani: Peter Lassnik;**

Anton Leban, lekar v Postojni; Karel Šavnik, lekar v Kranji; Fr. Wacha, lekar v Metliki; Dom. Rizzoli, lekar (525—12) v Novem mestu.

P. n. občinstvo naj zmirom zahteva osobito Wilhelmov snežniški zeliščni alop, ker tega samo jaz pravo izdelujem, in ker so izdelki pod imenom Julius Bittner, ev snežniški zeliščni alop samo nevedna posnemanja, pred katerimi jaz posebno svarim.

Izdatelj in urednik Makso Armič.

V Avstro-Ogerske, Nemčiji, Franciji, Angliji, Rumuniji, Španiji, Holandiji in Portugalijski branjen

## Wilhelmov

antiartritiški antirevmatiški

## kri čistilni čaj

(kri čistilen zoper putiko in trganje po udih)

je za

## vzpomladno zdravljenje

pripoznan jedinim in gotovo uplivajočim kri čistilnim sredstvom.

Z dovoljenjem  
c. kr. dvor. kancelije  
valed sklepa  
Dunaj, 7. decembra  
1855.

Odločno poskušeno,  
Učinek slajen,  
Uspeh izvrsten.

S patentom  
Nj. c. kr. velikanstva  
zoper ponarejanje  
obvarovano.  
Dunaj, 12. maja 1870.

Ta čaj očisti ves organizem; kakor nobeno drugo sredstvo, preišče to vse dele trupla in odpravi z notranjo uporabo vse nečiste bolezenske tvarine iz njega; tudi učinek je trajen.

**Temeljito ozdravi** putiko, trganje po udih in zastarele bolezni, zmirom gnojece se rane kakor tudi vse spolske in bolezni na koži, na telesu ali na lici, kne, sfilistiška ulesa.

**Posebno ugoden uspeh** ima ta čaj zoper uvred jeter in ledje, kakor tudi zoper zlato žilo, rmenico, hude bolečine v živcih, kitah in udih, potem zoper bolečine v želodci, pritisk vetrov, zaprtje, zaprtje vode, polucijo, možko nezmožnost, zoper ženski tok itd.

**Bolezni**, kakor škropilji, otekline, se brzo in temeljito ozdravé, ako se neprenehom pije ta čaj, ker je mlo razpuščajoče in vodo odganjajoče sredstvo.

Jedino pravi prireja

Fran Wilhelm, lekarnar v Neunkirchenu (Dol. Avstr.)

Zavitek, razdeljen v 8 soplek, prirejen po predpisu zdravnika, z navodom za uporabo v raznih jezicah 1 gld., za kolek in zavoj posebe 10 nové.

**Svarilo.** Varovati se je nakupa ponarejanj, ter naj zatorej vsak zahteva vedno le „Wilhelmov“ antiartritiški antirevmatiški kri čistilni čaj, ker so priredki, ki snujó samo pod imenom antiartritiških antirevmatiških kri čistilnih čajev, jedino ponarejem, ter jaz vedno svarim pred nakupovanjem taci.

Da ugodim p. t. občinstvu, poslal sem in imajo pravi „Wilhelmov“ antiartritiški antirevmatiški kri čistilni čaj tudi

**v Ljubljani: Peter Lassnik;**

Anton Leban, lekar v Postojni; Karel Šavnik, lekar v Kranji; Fr. Wacha, lekar v Metliki; Dom. Rizzoli, lekar v Novem mestu. (524—4)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.



dr. Bleiweis nasvetuje resolucijo, da naj matični odbor prosi premilostivega gospoda kneza in škofa dr. Pogačarja, da bi po svojih močeh pospešil izdavo slovensko-nemškega slovnika. G. dr. Dolenec tej resoluciji dodaje ta dostavek, da naj matični odbor tudi poprosi g. kneza in škofa, da naj uredništvo slovnika izroči najzmožnejšemu jezikoslovcu slovenskemu g. Levstiku.

### Iz državnega zbora.

Zbornica poslancev se je v petek nadalje posvetovala o proračunu za notranje ministerstvo. Pri točki „vodne zgradbe“ so posebno dunajski poslanci silili na to, da se Dunav regulira popolnoma. Rieger je na to odgovoril kot predsednik odseka za reguliranje rek, da mora res država regulirati državne reke, a samo toliko, da se morejo ladije po njej voziti. Ako bi pa hoteli mi pri Dunavu več dovoliti, potem bi bili opravičeni tudi prebivalci ob družih velikih rekah isto tako naglašati svoje želje. Moravski poslanec Skopalik se je, govoreč češki, pritožil, da je za reguliranje rek na Moravskem postavljenih samo 400 gld., — videti je tedaj, da Morava ne teče mimo Dunaja. Isto tako se je pritoževal šlezjski poslanec, ker je vlada določila samo 200 gld. za reguliranje šlezjskih rek. Zbornica je odobrila ta odsekov predlog, ki določuje 200 gld. za Šlezijo.

Poslanec Kozlovski je govoril za Galisko, katero naj bi vlada zdatno podpirala.

Na vrsto posvetovanja so prišli potem troški za občno ljudsko štenje, ki bode vršilo se letos, v znesku 30.000 gold. O tej točki je govoril Čelakovsky in dejal, da bode z veseljem glasoval za dovoljenje te točke. Prvikrat, odkar stoji svet, se bodo šteli po enakem načelu in na jeden dan vsi prebivalci v Evropi in severni Ameriki, — ta dogodaj je velikanski. Štenje ljudstva nij samo za razveseljevanje učenim možem, marveč se opira država na njega izid v vseh svojih podjetjih, kajti potem se še le izve državna moč. Štenje prebivalcev je pa važno tudi iz tega stališča, ker se po njem izve razmera narodov v državi. Zato želi Čelakovsky, da se bode o prihodnjem ljudskem štenju, ki bode konci tega leta, oziralo posebno na narodnost in na jezik, ki se govori v rodbini in zato da bi se na dotičen obrazec napravila za to tudi poseben predal.

Denes, soboto, se specialna debata o budgetu nadaljuje.

### Politični razgled.

#### Notranje dežele.

V Ljubljani 17. aprila.

Včeraj je bil na Dunaji ministerski svet, potem pa sta se grof Taaffe in Hohenwart dogovarjala.

Po seji državnega zbora včeraj se je sešel eksekutivni komitet avtonomistiške stranke, da se dogovori o zdanjem ministerskem položenu.

#### Vnanje države.

Sloviti ruski profesor Martens zagovarja sporazumljenje mej Rusijo in Anglijo v centralni Aziji, kjer obe državi nimata samo nasprotnih, nego tudi skupnih interesov.

Kakor se poroča, bode črnogorski vojvoda Ilija Plamenac dobil nalogo, da zasede novo pridobljeno črnogorsko ozemlje. Črna gora upa, da jej ne bode treba vojevati še le za to ozemlje. Turški vojaki bodo baje v sredo zapustili Črnogori odstopljeno ozemlje, isto tako tudi turški uradniki.

V nemškem „rajstagu“ se je dne 15. t. m. v tretjič brala novela k vojaškemu

zakonu. Dernburg je glasoval zato, da se sprejme za 7 let, ker bo prišel čas, ko bode Nemec s se Slovanom delal račun. Schorlemer-Alst je zoper novelo, kajti vse kričanje zoper Rusijo ne bode dovedlo do vojske. Nemci ne morejo pa nič več bremen nositi. Poslanec Bamberger je dejal, da Avstrija in Nemčija nimata nič skupnih interesov, to kaže trgovinska pogodba.

### Dopisi.

**Iz savinjske doline** 16. apr. [Izv. dop.] Ker so celjski nemškutarji tako nersramni bili, da so se vtikali v naše reči in oglasili se proti uvedanju slovenščine v srednjih šolah, kjer je zdaj naš domač jezik popolnoma zanemarjen, zato tudi občine in trgi savinjske doline ne smejo molčati, temuč so se oglasili in se obračajo do državnega zbora s peticijo za uvedbo slovenskega učnega jezika v srednjih šolah na slovenskem Štajerskem. Dotična prošnja se glasi:

„Slavni državni zbor!

Podpisana občina se obrača do slavnega državnega zbora, kateri kot zastopnik vseh avstrijskih narodov mora tudi pravice vseh narodov enako braniti, s prošnjo, da odpravi krivice, ki se nam Slovencem godé. Na slovenskem Štajerskem so srednje šole v Celji, Mariboru in Ptuiju, pa na vseh teh šolah se samo v nemškem jeziku poučuje. S tem se našim slovenskim fantom pot zapira v latinske šole, ali se jim vsaj take ovire delajo, da težko naprej pridejo. Dasi mi Slovenci s svojimi davki pripomagamo, da se latinske šole vzdržujejo, imajo vendar le nekateri mestni in c. kr. uradniški sinovi največji dobiček od njih.

Zato vidimo, da vsako leto menj slovenskih fantov iz kmetov v srednje šole vstopi in da še tisti, ki vstopijo, se v prvih letih silno težavno učé, ker ne razumejo jezika, v katerem učitelji govoré. Na slovenskem Štajerskem živimo na kmetih sami Slovenci, pa tudi v trgih in mestih so večji del Slovenci. Ako se tedaj v srednjih šolah tudi v slovenskem jeziku zraven nemškega poučuje, se s tem meščanom in tržanom nobena pravica ne krati, za nas Slovence pa velika krivica odpravi. Če pa želimo, da se tudi v našem slovenskem jeziku na srednjih šolah poučuje, vendar nam ne pride na misel, da bi se nemški jezik iz srednjih šol popolnoma odpravil, ker spoznamo njega potrebo in korist za vsacega, kdor hoče v višje šole stopiti.

Slavni državni zbor naj torej blagovoli skleniti, da se v srednjih šolah na slovenskem Štajerskem v slovenskem jeziku poučuje, a ob enem daje prilika učencem se dobro naučiti tudi nemškega jezika.

Občina . . . dano

N. N., župan.

Naslov na zvananjej strani pole:

Slavni državni zbor

na Dunaji.

Občina . . .

prosi

da se v srednjih šolah na slovenskem Štajerskem slovenski učni jezik uvede.

Pri tej priliki si usojamo opozoriti slovenske občine in trge po slovenskem Štajerji, da se podvzajajo posnemati nas in takoj poslati v tem smislu jednake prošnje do državnega zbora, na kojih podlagi se morejo naši slovenski državni poslanci tudi z dokazi v rokah v državnem zboru potegniti za naše narodne pravice. Stvar je pa menda nujna, ker črez

dober teden ali 10 dnij pride dotična stvar uže na vrsto.

### Domače stvari.

— (Upravni odbor) „Narodne tiskarne“ ima denes ob 11. uri dopoldne izredno sejo.

— (Koncert v čitalnici.) Denes zvečer napravi gledališki kapelnik gosp. Majer zadnji koncert, svojo benefico, v restavraciji tukajšnje čitalnice, potem pa otide v kopelj Neuhaus.

— (Naš rojak baron Schwegel) c. kr. sekijski šef v ministerstvu vnanih stvari, ki je tudi z nemškimi ustavami glasoval zadnjič zoper vlado Taaffejevo, gre res na „odpust“. V svojem dopisu z Dunaja smo včeraj poročili, da je Schweglievo glasovanje napravilo pri vladi in še višje jako slab vtis, in da se govori, da poide mož za to na „odpust“. To naše poročilo potrjuje denes dunajska „W. Allg. Ztg.“, ki pravi, da je dobil sekijski šef Schwegel za dva najst mesceev odpusta. Tudi „Deutsche Ztg.“ isto poroča ter se roča, da se baron Schwegel zato na „odpust“, „da se le še posvetil parlamentarnemu delu“. C. pod Schwegel, čegar prepričanje je slovensko (kolikor morejo taki ljudje prepričanja imeti) mislil je, da si bode ministerstvo dovolil prigrizovati, a si je le odpust. Zgodi se vsacemu takisto, ki svoj rod zataja.

— (Iz Ajdovščine) se nam 15. aprila piše: Včeraj večer došel je v Ajdovščino tržaški c. kr. namestnik de Pretis. Tukaj ga je čakal c. kr. dvorni svetovalec baron Rechbach, župan ajdovski in veliko druge gospode. Pri mostu, kjer je bil slavalok okusno z napisom: „dobro došli“ napravljen, sprejelo ga je občinstvo kot cesarjevega namestnika z „živio“-klici. Potem je pregledal tvornico, šolo, cerkev in in sodnijsko poslopje, o katerem se nij baje hvalevredno izrekel, posebno o zaporih. Dne 16. t. m. jutraj sprejel je občinsko deputacijo. Pri tej priliki mu je župan na srce polagal napraviti železnico v Trst. Ob polu 10 odri-nil je spremljan od ajdovskih honoracijor v Gorico.

— (Iz Kroke) se nam piše: Bralno društvo „Sloga“ priredi v nedeljo 18. t. m. veselico s sledečim programom: 1. „Ena se mora omožiti“, vesela igra v enem dejanju. 2. Petje: a) Zvezda, b) „V boj“, pojejo Slogini pevci. 3. Deklamacija: „Zakleto kraljičino“. 4. Tombola. 5. Ples. (Vstopnina k plesu 40 kr.) Začetek ob 7. uri na večer. Vstopnina udom prosta, a neudom 10 kr. K tej veselici so vsi rodoljubi najsrčneje vabljeni. Odbor.

### Razne vesti.

\* (V ladijo tresčilo.) Iz Trsta poročajo: Ladija Nicolo Tomaseo je 10. marca odpeljala iz Filadelfije 4179 sodčkov petroleja in je bila namenjena v Trst. Zadnjo nedeljo, ko se je vozila 20 milj dalač na morji od Gibraltara, tresčila je strela z neba v ladijo, ki se je užgala. Pomorščaki petroleja nijso mogli pogasiti, bežali so na čolne in se rešili v Gibraltar, ladija pa je zgorela. Ladija je bila še le leta 1873. v Trstu narejena.

\* (Oživljeni obešenjak.) O zadnjih urah Takacsevih se poroča: Zdravnik, ki je v bolnici hotel poskušnje delati z mrtvim truplom Takacsevima, je opazil, da sta Takacsu ustnici namignili. Takoj potem so ga poskušali oživeti in res se je kmalu zavedel. Stresnil se je, kakor hitro se ga je kdo dotaknil in ko ga je zdravnik pozval po imenu, je pokimal z glavo. Dopoldne je potem spal, opoldne je užil malo juhe in potem zopet spal do polu štirih. O tem času se ga je lotil feber, hotel je skočiti iz postelje, tako da so ga morali privezati nanj. Ob šestih zvečer so se mu napele vse žile, obraz je postal popolnoma rdeč in hropel je tako,



ima biti humorističen list: mi pa smo resno društvo, katerega organizem mora točno delovati, če ne — je društvu na kvar! Prihodnje vodstvo prosim torej, da naj tudi v tem obziru zboljša razmere, sicer si bomo mislili, da je pri izdavanju knjig tega strašnega nereda kriva Blaznikova tiskarna. Ona je v boji proti „Narodnej tiskarni“ prevzela matične knjige za nizko (? Ur.) ceno; ima torej malo dobička. Odškoduje se pa prej ko ne s tem, da tiska naše knjige, kadar nobenega družega dela nij! Konec vsemu pa je, da udje čakamo pol leta na svoje knjige!

Nekedaj se je pričakovalo, da nam bode „Matica Slovenska“, kar se tiče jezika, postala to, kar je Francozom akademija. Po pravici smo pričakovali, da bode „Matica“ v svojih knjigah pisala jezik, ki bi bil vzor vsem pisateljem slovenskim. In tedaj, ko se je v odboru sklepalo, ali naj bi se Verne-jeva „Pot krog sveta“ tiskala ali ne, izreklo se je, da se Hostnikov prevod sprejme le s tem pogojem, da se očisti tistih novošegnih pritisklin. Človek bi bil torej mislil, da je vodstvo našega društva vendar enkrat prišlo do zavesti, da se v družbenih knjigah mora pisati samo jezik. A gospodje, če dosedanje knjige prebirate, prepričali se boste takoj, da ima vsak matičin pisatelj svoje jezikoslovne posebnosti.

Gospodje, dovolite mi, da končno izpregovorim še nekoliko odkritosrčnih besed. Pred vsem moram obstati, da ne verujem v dogmo poetične nezmotljivosti pesnika Ivana Koseskega. Kar je ta pesnik pisal prve čase svojega delovanja je bilo za tisti čas dobro, morda tudi krasno. A sedaj na svoje stare dneve pa pošilja celo povodenj svojih prevodov mej svet, v katerih poklada mili naš jezik na grozno torturo. (Klici: Res je!) In videti je, da hoče odbor našega društva vsako leto nekaj dežja „Koseskega“ prevodov izliti na društvene ude. Lansko leto, če se ne motim, dobili smo Dantejevo „peklo“, ali kakor ga je prelagatelj imenoval „paklo“. Vsi v strahu smo izdihnili: Bog nas varuj „vic“ in „nebes“! In v istini Dantejevih „vic“ in „nebes“ letos hvala Bogu nij; pač pa je prikrevsal nekakov dodatek s prevodi iz Götheja, Schillerja in Chamissona. A prepričan sem, da si izmed gospodov profesorjev, sedečih v odboru „Matice Slovenske“, (in tukaj ne izvamem niti gospoda profesorja Marna ne), nihče ne bo upal tega dodatka slovenske mladine priporočati rekoč: berite te prevode in učite se iz njih, kako da se mora na slovenščino prelagati! (Živo odobravanje.)

ravno od pridige povrnilo. Sprehajalo in razgovarjalo se je vse križem, tudi duhovniki z ogromnimi klobuci in gologlavi frančiškani. Vmes pa si zapazil mnogo mask. To me je iznenadilo. A podučili so me, da pravoslavni praznujejo še vedno pust. Kotor in sploh cela Boka ima namreč dve tretjini pravoslavnih in ti imajo svojega škofa (poleg katoliškega) v Kotoru. Pravoslavni se zové Srbi, a katoličani Hrvati. Kakor povsodi na jugu, tako se tudi v Kotoru Srbi in Hrvati (recte pravoslavni in katoliki) pisano gledajo. Trdili so mi, da so zlasti Srbi fanatiki, in da zaničevanjem gledajo na katolike, koje oni „latine“ zove. Zato praznujejo tudi svoj pust demonstrativno z večjim trušem. Pozneje sem videl po ulicah hoditi dolgo vrsto našemljenih, večinoma v rjuhe zavitih ljudi z bakljami in zvonci. Vse je vrisalo in prepevalo.

Da bi si od truda nekoliko počil, šel sem

Če bi pa vendar kak učitelj mladine te prevode kot klasične ali vsaj kot dobre priporočati se predrznil, moram si obstati, da tak učitelj néma nikake vesti, da tak učitelj zapeljuje ukažno mladino, ter jej podaje kamen mesto kruha!

To kar se nam podaje v tem dodatku je pravo mesarjenje slovenskega jezika. (Dobro! dobro!) To nij slovenščina in tudi slovenščina biti ne more, ker pesnik sam nij zmožen materinega svojega jezika. Menim, da je bilo pred dvema letoma. Tedaj je Koseski s svojo družino, katera pa samo laško in nemško govori, bival v Podbrezjem pri Kranji. Nekega dne so ga prišli kranjski rodoljubi pozdravit, in kranjski gospod župan mu je v silovitih ditirambah napival. Ko pa je prišla na pesnika našega vrsta, da bi odgovoril, je mirno dejal: Meine Herren! entschuldigen sie, dass ich deutsch rede! Slovenisch verstehe ich nicht! (Burni protesti od jedne strani, od druge klici: čujte! čujte!)

To je istina. Vaš „prvi“ pesnik nij torej toliko jezika zmožen, da bi izpregovoril jedno ali dve frazi v domačem jeziku! Jaz torej ne izprevidim, čemu da bi morala ravno „Matica Slovenska“ za drag denar tiskati „pesnikova“ dela. Če jih uže na vsak način hoče imeti mej svetom, naj jih sam zalaga. Tu pa se trati društveno premoženje, katerega odbor s Koseskega déli v vodo meče. Prihodnjemu vodstvu „Matice Slovenske“ priporočam torej, da naj vendar enkrat poneha s to ploho večnega — **koseskovanja**! (Dobro! dobro!)

G. Žvab tudi graja Koseskega spise ter hoče svojo grajo z raznimi citāti iz njegovih spisov utemeljiti, a predsednik mu pretrga daljni govor, rekoč, da se nijsmo zbrali kritikovat Koseskega pesni, nego pogovarjat se o matičnih stvareh. G. dr. Starè graja nedoslednost pri sestavi imenika matičnih udov, kjer je jeden „advokat“, drug „odvetnik“, jeden „notar“, drug „beležnik“, jeden „adjunkt“, drug „pristav“, jeden „fajmošter“, drug „župnik“ itd. Govornik želi doslednosti tudi v tej stvari, kar se lahko dá doseči. — Tajnik pravi, da je vsakemu dal tist naslov, kakršnega si sam želi.

Predsednik potem zagovarja Koseskega, rekoč, da teh pesnij, katere zdaj „Matica“ daje na svetlo, nij v svojej starosti zložil, ampak še prej. Potem daje pa Preširnu čisto nepotrebno, čisto krivično in prav nekrščansko brco, češ, saj tudi Preširen v svojih poznejših letih

v „kazino“ (s kavarno vred) na glavnem trgu. Tu sem našel stare časnike, koje sem uže pred odhodom iz domovine čital. Zato me je zanimalo bolje društvo. Posrečilo se mi je seznaniti z v Kotoru živečim srbskim pesnikom Ivanom Sundečičem, ki je znan po svojej „krvavoji košulji, Petrovim danom na Cetinju, Nizom dragocenog bisera“ i. t. d. Mož je velike rasti, bistrega pogleda, malo sive brade. Pripovedoval mi je zelo prijazno o domačih razmerah. Sedaj piše najbolj v dubrovački „Slovinac“, koji ima namen miriti in posredovati mej Srbi in Hrvati. Iz vse tega jadnega razpora se meni vidi, da imajo bolje Srbi prav, nego Hrvati. (Nam pa se vidi, da „peccatur intra muros et extra“. Ur.)

Da bi Kotor popolnem spoznal, šel sem tudi v gledišče, (ako zaslužuje mala škatlja to ime). Bil je „velik“ maskiran ples. Ali meni te maske nijsu čisto nič dopadale. Po ložah je

nij zlagal nič več pesnij, „zakaj ne, vsi dobro vemo“ (!!). Preširen je pél veliko let, predno se je Koseski oglasil, pa njegove pesni nijsu imele nič vpliva. (Smeh.) Koseski še le je vzbudil slovenske pesnike Cegnarja, Jerišo in druge. Če zdaj tudi njegove pesni „nič ne koristijo“ (!!), moramo mu hvaležni biti zato, kar je storil za Slovence uže l. 1844. Prof. Wiesthaler je uže pred par leti pisal o Koseskem ter rekel, da Koseskega bi moral vsak dijak kakor Aleksander svojega Homerja pri sebi nositi. (Smeh.) In g. profesor Wiesthaler je vendar mlad mož, kakor ste vi in zna izvrstno kritike pisati. Potem g. predsednik graja sedanjost slovensko pisavo, posebno obliko nij „katerega nikoli nikjer ni“ itd.

Na to g. blagajnik Vilhar čita „sklep računa“ vseh dohodkov in potroškov „Matice Slovenske“ od 1. jan. 1879. do 31. decembra 1879. leta. V tem društvenem letu, imela je „Matica“ premoženja 41.500 gold. 76 kr. v gotovini in 12.760 gold. v obligacijah, tedaj skupne imovine = 54.260 gold. 76 kr. (Leto 1878. imela je „Matica“, kakor se vidi iz „Letopisa“ za l. 1879. na 264. strani še 58.083 gld. 89 kr. imovine. Tedaj se je uže premoženje v jednom letu za 3.823 gl. 13 kr. — pomanjšalo.) Za knjige je „Matica“ l. 1879 potrosila 3945 gld. 23 kr. Po proračunu za l. 1880 more društvo za izdavanje knjig potrositi samo 3549 gl., tedaj 396 gl. 23 kr. manj nego lani. (Ali je to napredek?)

K temu poročilu oglašuje se najprej g. dr. Starè ter pravi, da po § 26. društvenih pravil matični odbor nij imel pravice brez občnega zbora od banke „Slovenije“ kupiti hišo, ker s tem se nijsu novci tako naložili, kakor zahtevajo pravila. Govornik pravi, da je šel gledat v zemljiško knjigo in tam je našel, da imajo upniki banke „Slovenije“ na matičnej hiši še zdaj čez 31.000 gold. intabuliranih. Zakaj se ta dolg nij še zbrisal, ker je vendar „Matica“ uže nad 20.000 gold. kupnine izplačala? Tudi dr. Tavčar se čudi, kako se je „Matica“ mogla spuščati v spekulacijo s „tisto strašno“ banko „Slovenijo“, ter prosi pojasnjenja, zakaj se teh 31.000 gld. še nij razintabuliralo. G. dr. Zupanec in g. blagajnik Ivan Vilhar pojasnjujeta, da 20.000 gold. tega dolga je uže plačanega, a zbrisati se nij še mogel, ker dotična advokata z dokumenti še nijsu gotova. Hiša nese dobre obresti in prodala bi se z dobičkom lahko takoj, ako bi občni zbor to želel. Kupcev je več; denar je dobro in čisto varno naložen, kar občni zbor z odobrenjem na znanje vzame. Napósled

bilo malo gledalcev in sploh se je videlo, da je vse nekako prisiljeno. Zato sem kmalu odšel večerjat v „hôtel kod lovca“. Sedel sem k mizi, kjer sta bila dva premožna Črnogorca in mlad katolišk pop. Ta je prestopil pod Strosmajerovo škofijo, ker so ga hoteli v Dalmaciji prisiliti, da bi nosil oni široki, strašilu podobni klobuk. Črnogorca sta bila polna navdušenja in nade, da napoči skoro boljša bodočnost za Slovanstvo.

Z željo, da bi se ta nada uresničila, podal sem se spat. Toda mačke so mi upile pred oknom in nad menoj so plesale podgane, da nijsem mogel dolgo zaspati. Drugo jutro ob osmih odhajal je parobrod dalje. Vesel sem se podal zopet nanj, ker v Dalmaciji velja pregovor: „Kotor videti, to je vrlo zanimivo; ali v njem prebivati, tega ne!“

B.